

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN
CENTRUM FÖR EUROPASTUDIER (CES)

FÖRBÄTTRAD JÄMFÖRBARHET MELLAN FÖRETAGS HÅLLBARHETSRAPPORTER?

En effektstudie av direktivet 2014/95/EU på större svenska företag inom gruvindustrin och telekommunikationsbranschen

Författare: Erik Johansson

Kandidatuppsats:	15 hp
Program:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2020
Handledare:	Niklas Åkerman

Abstract

The interest in non-financial reporting and environmental impact has increased among stakeholders. As an intervention, the EU Directive 2014/95/EU, also known as the non-financial reporting directive, was implemented in 2017. By regulating disclosure of non-financial information for bigger companies located in the EU, the Directive represents an important step towards standardized reporting. One of the main goals with the Directive was to improve the comparability between non-financial reports. However, the Directive has been criticized regarding its non-transparency of how it allows companies to report their non-financial information through different frameworks, which for stakeholders means comparing difficulties between companies non-financial reports. Hence, this Bachelor thesis aims to answer the question: How has the comparability between companies non-financial reports changed since the implementation of the Directive 2014/95/EU? In order to answer the question, non-financial reports from Swedish companies belonging to two different industries have been collected. The result indicates that the differences of the comparability between the companies non-financial information differs depending on the industry, which is the main contribution of this studie.

Kandidatuppsats:	15 hp
Program:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2020
Handledare:	Niklas Åkerman
Nyckelord:	Direktiv 2014/95/EU, jämförbarhet, hållbarhetsredovisning, voluntary disclosure theory, obligatorisk rapportering, större företag, gruvindustrin, telekommunikationsbranschen.
Antal ord:	11 582

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning	2
1.2 Uppsatsens bidrag	2
1.3 Disposition	3
2. Regelverk	4
2.1 Direktiv 2014/95/EU	4
2.2 Svensk lagstiftning för hållbarhetsrapportering	5
3. Teori och tidigare forskning	7
3.1 Teori	7
3.1.1 Voluntary disclosure theory	7
3.2 Tidigare forskning	9
3.2.1 Hållbarhetsredovisning	9
3.2.2 Harmonisering av lagstiftningen	11
3.2.3 Ramverk och riktlinjer för hållbarhetsredovisning	12
3.2.4 Jämförbarhet	13
3.2.5 Mätning inom hållbarhetsredovisning	14
4. Metod och material	16
4.1 Forskningsansats	16
4.2 Urval av bransch och företag	17
4.3 Metod	19
4.4 Kodschema	20
4.4.1 Kodningsmanual	22
4.5 Material	23
4.5.1 Datainsamling	24
4.5.2 Företagsgenomgång	25
5. Analys och Resultat	28
5.1 Analys telekommunikationsbranschen	28
5.2 Analys gruvindustrin	35
5.3 Sammanställning av analys	39
5.4 Teorikoppling	39
5.5 Resultat	40
6. Slutsatser	41
Referenslista	43

1. Inledning

Företag är viktiga samhällsaktörer som påverkar processen mot en hållbar utveckling, därmed är det viktigt att kunna påverka företagen. Hållbar utveckling kan förklaras som ”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov” och har blivit ett allt mer politiserat ämne, både på nationell och överstatlig nivå (Globala målen, 2017, s. 8). På initiativ av Europaparlamentet och europeiska rådet tillkom direktivet 2014/95/EU och började gälla för alla EU medlemsländer fr.o.m. 2017. EU-direktivet tillhandahåller regleringar för alla större företag inom EU att obligatoriskt redovisa deras påverkan i frågor som rör miljö, sociala förhållanden samt personal, respekt för mänskliga rättigheter, och bekämpning av korruption och mutor, genom att upprätta en s.k. hållbarhetsrapport (Dir. 2014/95/EU, s. 4).

Efter att direktivet trädde i kraft 2017 har det bemöts av både beröm och kritik från olika aktörer. Det positiva med direktivet är att det sätter en tydlig kurs mot större företagsansvar genom lagtvingande hållbarhetsrapportering för alla större företag inom EU (CSR Europe och GRI, 2017, s. 5). Det negativa är att direktivet kritiserats för att vara icke-transparent gällande möjligheterna kring att företag själva får bestämma valet av ramverk, och ta med den information som de själva bedömer är väsentlig. Det vill säga, direktivet fastställer inga krav angående vilket ramverk som de berörda företagen måste redovisa utefter, istället är det ett fritt val för företagen att själva bestämma (Dumay et al., 2017, s. 471). Riktlinjer för innehåll reglerar däremot direktivet, de är dock mer generella snarare än precisa eftersom företag får själva avgöra vilken information som de bedömer är väsentlig att ta med. Icke-transparensen för både utformning och innehåll, leder därmed till att innehållet i hållbarhetsrapporterna skiljer sig åt, vilket är problematiskt gällande jämförbarheten mellan rapporterna. Ett av de huvudsakliga målen med direktivet var just att förbättra informationens jämförbarhet mellan företags hållbarhetsrapporter (Dir. 2014/95/EU, s. 4-5). Detta eftersom jämförbarheten är en betydande innehållslig princip för att säkerställa informationens kvalitet, och underlättar för läsaren att kunna göra jämförelser och fatta beslut mellan olika företag och för olika årtal (Frostensson & Helin, 2018, s. 50). Studien ämnar ge ökad förståelse gällande hur de utvalda företagen har valt att följa direktivets regleringar för innehåll och hur det har kommit att

påverka jämförbarheten, genom att jämföra företagens redovisning av icke-finansiell information innan, respektive efter införandet av direktivet 2017.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka effekten av direktivets påverkan för jämförbarhet mellan större svenska företags hållbarhetsrapporter inom gruvindustrin och telekommunikationsbranschen. Uppsatsen utgör från följande övergripande frågeställning:

- Hur har jämförbarheten mellan företagens hållbarhetsrapporter förändrats efter implementeringen av direktivet 2014/95/EU?

1.2 Uppsatsens bidrag

Behovet av jämförbar information utgör en teoretisk grund för direktivet, som en följd av intressenters ökade krav på företagen. Syftet med EU-direktivet är således att harmonisera lagstiftningen i varje medlemsstat genom reglering av hållbarhetsrapporter för större företag, med målsättningen att förbättra jämförbarheten mellan företags icke-finansiella information (Dir. 2014/95/EU, s. 4). Huruvida jämförbarheten har förbättrats i samband med förskjutningen från frivillig till obligatorisk rapportering har dock blivit ifrågasatt. Med andra ord, på grund av direktivets utformning har intresset för teoriutveckling och kritisk granskning gällande direktivet ökat bland forskare. Vidare är valmöjligheterna kring ramverk som direktivet tillåter, teoretiskt motstridiga för att uppnå målet om förbättrad jämförbarhet mellan hållbarhetsrapporter. En utveckling kring diskussionen om den teoretiska motstridigheten ges i kapitel tre. Bristande regleringar för att uppnå målet som direktivet ämnar, leder till att jämförbarheten mellan hållbarhetsrapporter kommer att variera, då riktlinjerna som ligger till grund för tolkningen av direktivet är mer av det allmänna slaget (Haller, Michael & Groß, 2017, s. 408). Den huvudsakliga kritiken handlar alltså om att den reglerande kraften för direktivet, med betoning på förbättrad jämförbarhet, inte är tillräckligt handlingskraftig för att applicera på företags hållbarhetsrapporter i praktiken. Med utgångspunkt i diskursen om teori

och praktik för direktivet är denna uppsats mer praktiskt orienterad, då det explicita är att undersöka jämförbarhetens förändring mellan informationen i företags hållbarhetsrapporter för räkenskapsåren 2016 respektive 2019. Eftersom teoriutveckling bör byggas på lärdomar från praktiken, kan denna uppsatsens bidrag, utifrån resultatet, antas som en del för vidare forskning inom teoriutveckling för EU-direktivets utformning.

1.3 Disposition

Då denna studie undersöker svenska företag kommer regelverket för direktivet samt den svenska lagstiftningen att i kapitel två grundläggande förklaras, på så sätt underlättas förståelsen för uppsatsens senare analys respektive urval. För att ge en tydligare inblick av direktivet 2014/95/EU, även kallat "non-financial reporting directive", är det till fördel om man har grundkännedom kring begreppet hållbarhetsredovisning och vad det faktiskt innebär. Således kommer en beskrivning för hållbarhetsredovisning att inledningsvis presenteras i den tidigare forskningen tillhörande kapitel tre. I kapitlet redovisas till att börja med den teori som ligger till grund för uppsatsen, följt av inneslutningen av studiens problemformulering genom en litteraturgenomgång av tidigare forskning. Det fjärde kapitlet innehåller en genomgripande presentation gällande studiens forskningsansats, urval av bransch och företag, forskningsmetod och avslutningsvis presenteras studiens material mer djupgående som ligger till grund för analys. I tillägg till kapitel fyra illustreras och förklaras också kodschemat med tillhörande kodningsmanual som används vid kategoriseringen av hållbarhetsrapporternas innehåll och fungerar således som ett hjälpmedel för att tolka materialet. Vidare genomförs studiens analys i kapitel fem med tillhörande diskussion, och i kapitlets sista del redogörs resultatet. Avslutningsvis presenteras slutsatser utifrån studien samt förslag till vidare forskning i kapitel sex.

2. Regelverk

2.1 Direktiv 2014/95/EU

De företag som påverkas av direktivet är alla större företag som tillhör ett EU-medlemsland, mer precis omfattas ca. 6000 företag av direktivet (FEE, 2016, s. 4). Gällande avgränsningen för större företag definieras dessa enligt EU-direktivet efter antal anställda, där företag med minst 500 till antalet anställda påverkas av direktivet (Dir. 2014/95/EU, s. 4). Vidare beskrivs det i direktivet att företagen får själva bestämma vilka ramar för rapportering de använder sig av, oavsett om det är nationella, unionsbaserade eller internationella ramar (Dir. 2014/95/EU, s. 5). För att förtydliga så finns det över 30 olika internationella ramverk för hållbarhetsrapportering, vilket knappast underlättar jämförbarheten. (Brown et al, 2009, s. 573). En rapport skriven av Federation of European Accountants (FEE), föreslår istället totalt nio olika ramverk och riktlinjer som anses lämpliga för att uppnå direktivets mål om förbättrad jämförbarhet gällande icke-finansiell information (FEE, 2016, s. 7-10). Andra, exempelvis Székely & Knirsch (2005, s. 644), menar att kunna mäta och jämföra data i ett meningsfullt format är ett behov hos intressenter som måste uppfyllas, och genom att utveckla och upprätta ett standardiserat ramverk för denna information skulle behovet tillfredsställas. Diskussioner kring vikten och behovet av icke-finansiell information som beslutsunderlag bland olika typer av intressenter har ökat betydligt under de senaste två decennierna (Haller et al., 2017, s. 7 och Deegan, 2017, s. 66), och som så även diskuterats efter att direktivet implementerades 2017 som en följd av dess utformning gällande reglering av ramverk och innehåll för företags hållbarhetsrapporter.

Som regelverk i praktiken fungerar ett EU-direktiv på så sätt att det presenterar ett resultat som gäller för hela union, och det är sedan upp till varje medlemsland att införliva direktivet i sin nationella lagstiftning inom en viss begränsad tidsperiod (Europeiska Unionen, 2020). Direktiv 2014/95/EU är således flexibelt, i den bemärkelsen att det fastställer minimikrav genom reglering för större företag att obligatoriskt upprätta en hållbarhetsrapport. Det är sedan tillåtet för medlemsländerna att i översättningen av direktivet till sin nationella lag-

kontext, ändra för vilka företag som ska ingå, så länge de inte höjer taket för minimikravet om 500 anställda (Dir. 2014/95/EU). Flexibiliteten kring införlivandet benämner (Aureli, Magnaghi & Salvatori, 2019, s. 291) som ”diskretion”, och menar att flexibiliteten istället kan leda till försämrad jämförbarhet mellan företags utlämnande av information, då lagstiftningens utformning i införlivandet kommer att se annorlunda ut mellan medlemsländerna. Hur den svenska lagstiftningen har valt att översätta direktivet presenteras nedan.

2.2 Svensk lagstiftning för hållbarhetsrapportering

I översättningen av EU-direktivet till den svenska lagstiftningen har taket sänkts och är med andra ord mer strikt reglerat i jämförelse med de gränsvärden som direktivet fastställer. För att förtydliga så påverkas de svenska företag som uppfyller minst två av följande tre krav:

- Antal anställda: Fler än 250 stycken
- Balansomslutning: Över 175 miljoner kronor (Mkr)
- Nettoomsättning: Över 350 Mkr

Svenska företag som uppfyller mer än ett av ovanstående tre krav är alltså lagtvingade till att upprätta en hållbarhetsrapport fr.o.m. räkenskapsår 2017 (CSR Europe och GRI, 2017, s. 29). Hållbarhetsrapporter är en offentlig handling, och gällande det praktiska offentliggörandet av hållbarhetsrapporter finns det två olika alternativ att välja mellan. Antingen kan företag integrera hållbarhetsrapporten i samband med förvaltningsberättelsen, då offentliggörs rapporten i samma stund som årsredovisningen publiceras, alternativt utformar företag rapporten som ett fristående icke-finansiellt uttalande, båda tillvägagångssätten är tillåtna enligt årsredovisningslagen (SFS 1995:1554). Angående vad en hållbarhetsrapport ska innehålla enligt direktivet och som är direktöversatt till årsredovisningslagen 6 kap § 12 står följande: ”[...] upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption” (SFS 1995:1554). Dessa riktlinjer som både direktivet och den svenska lagstiftningen antyder, kan tyckas verka generella, i motsats till den mer strikta regleringen för traditionell finansiell information, som har ett lagstadgat

internationellt ramverk som gäller för hela EU, s.k. International Financial Reporting Standards (IFRS) (Stockenstrand, 2019, s. 1-2). EU-direktivet 2014/95/EU fokuserar väldigt mycket på att icke-finansiell information ska redovisas, istället för vad informationen mer precis ska innehålla och framförallt hur den ska redovisas. Ur ett jämförbarhetsperspektiv kan denna mildare reglering uttryckas som problematisk, då det är informationens innehåll och utformningen på hållbarhetsrapporter som är av betydande slag för jämförbarheten och för intressenters beslutsunderlag, snarare än själva publicerandet av en hållbarhetsrapport (Frostensson & Helin, 2018, s. 50).

3. Teori och tidigare forskning

I detta kapitel ges inledningsvis en presentation av uppsatsens teori. En litteraturgenomgång av tidigare forskning följer sedan, som bl.a. innesluter hållbarhetsredovisningens utveckling under de senaste åren och vad utvecklingen beror på, samt varför jämförbarhet är viktigt och varför EU-direktivet har diskuterats för att vara teoretiskt motstridigt för att lyckas med att förbättra jämförbarheten i praktiken.

3.1 Teori

I teori redogörs den teori som ligger till grund för studien. Det vill säga teorin som används för att förklara den teoretiska kontext som uppsatsen utgår ifrån för att på en aggregerad nivå kunna förstås i förhållande till uppsatsens analys.

3.1.1 Voluntary disclosure theory

Att företag frivilligt väljer att publicera icke-finansiell information trots det faktum att det numera finns lagtvingande krafter som reglerar denna typ av information, samt hur detta kopplas till jämförbarhet, behandlas av denna teori. Voluntary disclosure theory (VDT) är en teori utvecklad av Dye (1985) och Verrecchia (1983) som förklarar att det finns en orsakssamband mellan företags hållbarhetsprestation och företags upplysningar eller redovisning av hållbarhetsinformation. Det vill säga, teorin handlar om att det finns en relation mellan hur omfattande företag presenterar information rörande hållbarhetsfrågor, i förhållande till hur väl de presterar inom dessa frågor. På senare år har VDT undersökts av andra forskare som kommit fram till liknande resultat. Exempelvis enligt Clarksson et al. (2008, s. 325) är sambandet mellan CSR-prestation och CSR-presentation, i form av redovisning av icke-finansiell information positivt, vilket går i linje med VDT. Gällande att ett samband är positivt, menar Esaiasson et al. (2018, s. 73) att vid två fenomen, tenderar mycket av det ena fenomenet, gå i hand med mycket av det andra fenomenet och likadant omvänt, för att kunna uttala sig om riktningen på sambandet är positivt. Enligt Verrecchia (1983, s. 180-181) menar han att

informationen som företag ger ut väljs utifrån vad företagsledningen själva bedömer gynnar det allmänna företaget och även håller inne på sådan information som de bedömer kan påverka företaget negativt. Innehållet i informationsutgivningen behöver med andra ord inte vara heltäckande sannhetsenligt i förhållande till företagets prestation inom det givna området enligt Verrecchia. Därtill menar han att den valda informationen som redovisas fungerar som en avvägning mellan risk (kostnad) och nytta (vinst), där informationen måste bringa mer nytta än risk för att ge en positiv inverkan (Verrecchia, 1983, s. 182-183).

Baserat på denna nyss presenterade bakomliggande orsak innebär VDT att företag som presterar bättre rörande hållbarhetsfrågor kommer också presentera mer omfattande information tillhörande hållbarhet, där de bedömer att informationen bidrar till vinst snarare än kostnad. Angående de företag som istället väljer att exkludera innehåll, alternativt att de inte ger några upplysningar alls, menar Grahovar (2016, s. 91) kan bero på att företaget i fråga bedömer att informationen har en negativ påverkan på verksamheten. Nyttan som nämnts tidigare, förväntas även bidra till ökat marknadsvärde för företaget i fråga, vilket ökar incitamenten för de som presterar bra att redovisa mer omfattande information inom hållbarhetsrelaterade frågor (Hummel & Schlick, 2016, s. 456). I tidigare empiriska studier av Blair och Kohan har det framgått att upp till 80 procent av företags marknadsvärde inte kan återspeglas i dess traditionella finansiella rapporter (citerad i Arvidsson, 2011, s. 278). Av denna anledning har utformandet och innehållet som presenteras i de icke-finansiella rapporterna blivit alltmer viktigare för företag (Alwert, Bornemann & Will, 2009, s. 366). Förtydligande är att kostnaderna som nämns i detta sammanhang är kostnader som är kopplade kring arbetet med informationen och som därför begränsar vissa företag att redovisa denna typ av information, där exempel på sådana kostnader kan vara kapitalbehov, bolagsstyrning och sammanställning av information (Ahmed & Courtis, 1999, s. 37).

Jämförbarhet är ett nyckelord för denna studie och som så även den övergripande frågeställningen behandlar. Hummel och Schlick (2016, s. 473) hävdar i enlighet med voluntary disclosure theory, att intressenter föredrar högkvalitativ hållbarhetsinformation eftersom den är mer transparent, pålitlig och jämförbar. Utifrån denna bakgrund uppnås således hög kvalitet

på information när företag presterar bra inom miljöområdet då de tenderar att redovisa mer omfattande för olika typer av miljörelaterade frågor, vilket enligt Hummel och Schlick är lika med hög kvalitet och bättre jämförbarhet. Även om VDT som tidigare nämnts, mer precis handlar om varför företag väljer att publicera information frivilligt, trots att det numera finns lagtvingande regleringar, är jämförbarhet något som Hummel och Schlick menar är en del av teorin eftersom förväntan är att desto bättre företag presterar inom hållbarhetsrelaterade frågor, desto högre kvalitet på den redovisade informationen, och desto bättre jämförbarhet mellan rapporterna. Studiens empiriska analys kommer därav utgå från den delen av teorin som Hummel och Schlick förklarar, för att förstå jämförbarhetens förändring. I tillägg att företag frivilligt väljer att publicera icke-finansiell information, menar Arvidsson et al. (2018, s. 45) att flera tidigare studier visar att det beror på att företag vill förstärka sin legitimitet gentemot dess intressenter.

3.2 Tidigare forskning

3.2.1 Hållbarhetsredovisning

I takt med att utsläppsminskningar har skjutits på framtiden har klimatförändringar blivit allt mer påtagliga, och därtill har Corporate Social Responsibility (CSR), som syftar till företags samhällsansvar uppmärksammas. Förenklat syftar CSR till företags arbete med att främja en hållbar utveckling genom att ta ansvar för den egna verksamhetens konsekvenser för samhället (Arvidsson et al., 2018, s. 18-19). CSR och hållbarhetsrapportering syftar till i stort sett samma sak, men skiljs åt gällande regleringen då det är hållbarhetsrapportering som benämns i lagstiftningen (SFS 1995:1554). Hållbarhetsredovisning, eller icke-finansiell information som det också bl.a. benämns i direktivet 2014/95/EU, består av tre pelare där företags miljömässiga, sociala och ekonomiska påverkan ska redovisas (Arvidsson et al., 2018, s. 23). Miljömässig redovisning handlar om att företag ska vara transparenta med deras negativa externaliteter ur ett miljöperspektiv, exempelvis att företag inom gruvindustrin redovisar deras miljöutsläpp i vatten och hur de arbetar för att hantera dessa, dvs. vilka miljöskyddsåtgärder de gör (Arvidsson et al., 2018, s. 25). Social redovisning är ett mer mångsidigt och komplext begrepp inom redovisning för hållbarhet i jämförelse med miljöredovisning.

Sammanfattningsvis behandlar det företags interna sociala ansvar och även företags externa ansvar för samhället, för att bidra till en tydligare helhetsbild av företag (Arvidsson et al., 2018, s. 24). För att exemplifiera en av studiens utvalda företag, Sandvik AB, använder de en s.k. ”uppförandekod” som hanterar deras personalpolicy, för att sedan kunna redovisa enligt denna och möjliggöra att följa upp över tid. Att ekonomisk pelare ingår i ett samlingsnamn som benämns ”icke-finansiellt” kan tolkas som tvetydigt. Förtydligande är att den ekonomiska pelaren handlar om företags tillhandahållande av mänskliga resurser för att främja en hållbar utveckling, snarare än redovisning för endast finansiell prestation. Med andra ord, den ekonomiska pelaren ska ge hållbarhetsupplysningar gällande de anställda på företaget. Intressenter får därigenom utifrån en hållbarhetsaspekt ta del av företagets human-kapital, som annars inte ingår i balansräkningen från en finansiell årsredovisning (Arvidsson et al., 2018, s. 23-24). Ytterligare ett klagörande tillägg är att intressenter innefattar de som har någon form av intresse i ett företag, exempelvis kunder, anställda, investerare, aktieägare och myndigheter (Arvidsson et al., 2018, s. 36-37).

När företag ska framställa deras icke-finansiella information för verksamheten är det således väldigt fritt, eftersom som vi tidigare fastställt, ger direktivet och således den svenska lagstiftningen generella riktlinjer för vad en hållbarhetsrapport ska innehålla, och inga som helst kravrelaterade riktlinjer för genom vilket ramverk som informationen ska redovisas. Arbetet med att framställa icke-finansiell information baseras därmed dels på vad företaget själva anser är väsentlig information att presentera för ekonomi, miljö och socialt ansvarstagande, och dels baseras framtagandet av icke-finansiell information på intressenternas krav på företaget (Larsson & Ljungdahl, 2008, s. 14-16). Det huvudsakliga för att förstå vad direktivet 2014/95/EU innebär regelmässigt, är att redovisning av icke-finansiell information inte är lika strikt reglerad, i jämförelse med redovisning av finansiell information, då företag vid upprättandet av en hållbarhetsrapport bestämmer i mångt och mycket själva vad som ska tas med och i vilken omfattning (Direktiv 2014/95/EU).

Företag som inte är lagtvingade till att redovisa icke-finansiell information kan med fördel även de hållbarhetsrapportera, då själva redovisningen till stor del handlar om att uppnå

legitimitet gentemot företagets intressenter (Kuznetsov et al., 2009, s. 38). Det vill säga, även om informationen som företag väljer att rapportera visar att verksamheten påverkar samhället negativt, exempelvis genom ökade koldioxidutsläpp, så visar företag genom att hållbarhetsrapportera, att de arbetar för att hantera utsläppen (Frostensson & Helin 2018, s. 18). Utifrån ett intressentperspektiv räcker det således inte att företag endast framstår som lönsamma idag, de måste även framstå som legitima. I tillägg till legitimitet, är konkurrensfördel en ytterligare motivationsfaktor till kommunikation för hållbarhet. Konkurrensfördelar kan uppnås om exempelvis ett företag hållbarhetsredovisar, och ett annat företag tillhörande samma bransch inte hållbarhetsredovisar. Detta eftersom intressenter ställer högre krav, och företaget som hållbarhetsredovisar föregår då med ”gott exempel”, i förhållande till de som inte rapporterar deras arbete inom hållbarhetsrelaterade frågor (Arvidsson et al., 2018, s. 185).

Som konstaterats är en förklaring till den ökade förekomsten för hållbarhetsredovisning den negativa utvecklingen gällande klimatet, där intressenter blivit mer medvetna och kommit att ställa högre krav på företagen. Ytterligare en förklaring som Frostensson & Helin (2018, s. 16-17) påpekar, är den växande benägenheten för reglering i lagar, samt utvecklingen för ramverk för hållbarhetsrapporter som har ökat kraftigt i antal under de senaste två decennierna. Författarna menar att ramverkens olika utformning resulterar i att hållbarhetsrapporternas utformning kommer sedermera att skilja sig åt, både utseendemässigt och innehållsmässigt. Det uppstår således ett behov inom ramen för direktivet att ifrågasätta varför företag ska välja ett ramverk framför en annan. Mer om valmöjligheterna och innebörden av ramverk diskuteras nedan i de nästkommande avsnitten för tidigare forskning.

3.2.2 Harmonisering av lagstiftningen

Aureli et al. (2019, s. 291) menar att harmonisering syftar till att göra lagar mer lika varandra för att uppnå ett gemensamt mål. Detta kan således liknas med direktivet, varvid målet är att förbättra jämförbarheten både nationellt och nationsöverskridande mellan företags icke-finansiella information, genom att harmonisera lagstiftningen på EU-nivå (Dir. 2014/95/EU, s. 4). Dock, eftersom det inte finns några riktlinjer enligt EU-direktivet eller svensk lagstiftning för vilka ramverk företag ska använda sig av, finns således heller inget facit att utgå

från gällande ansvarsfullt företagande, dvs. hållbarhetsredovisning. Som tidigare beskrivits fastställer direktivet endast minimikrav i form av att större företag är lagtvingade till att redovisa icke-finansiell information. Det närmaste EU-direktivet kan antas för en riktlinje är regleringen av innehåll, där företag ska redovisa information rörande miljö, personal, sociala förhållanden etc. som är ”väsentlig”, för att förstå hur företagen arbetar med dessa frågor. (Dir. 2014/95/EU, s. 4-5). Att benämna något väsentligt, öppnar upp för ett brett tolkningsutrymme för företagen och är i den bemärkelsen icke-transparent, och som vidare påverkar jämförbarheten mellan hållbarhetsrapporterna (Hsu, Lee & Chao, 2013, s. 143). Väsentlighet står sig följaktligen nära i förhållande till uppsatsens teori ”voluntary disclosure theory”, om företags självbestämmande av innehållet i informationsutgivningen.

Thorell och Whittington (1994, s. 216) menar att standardisering är en starkare internationell kraft för att reglera nationell praxis, där samma redovisningsstandarder drivs av en internationell standardisering, i motsats till harmonisering av redovisningen som direktivet åsyftar till (Dir. 2014/95/EU). Ytterligare hävdar Thorell och Whittington (1994) att standardisering av icke-finansiell information kräver någon form av tvångsmetod för att uppnå redovisningsstandarder. Det som däremot är en risk med att driva mot standardisering, menar Aureli et al. (2019, s. 307) är att informationens relevans kan påverkas negativt. Ett tydligt exempel på istället fungerande internationell standardisering, är just regleringen av finansiell information, där ramverket IFRS bestämmer redovisningens innehåll och utformning för alla EU medlemsländer, som vidare medför lättolkad och jämförbar finansiell information (Stockenstrand, 2019, s. 1-2). Att direktivet uppmanar företag att vara konsekventa i deras redovisning för att förbättra jämförbarheten, samtidigt som direktivet inte fastställer vilket / vilka ramverk som företag ska tillämpa, leder till en oförenlighet (FEE, 2016, s. 21), och leder därmed till att den icke-finansiella informationens jämförbarhet kommer att variera.

3.2.3 Ramverk och riktlinjer för hållbarhetsredovisning

Som diskuterats tidigare finns det en stor mängd ramverk och riktlinjer, där vissa är mer vedertagna än andra, och som företag fritt tillåts välja vid upprättandet av deras hållbarhetsredovisning enligt direktivet (Dir. 2014/95/EU, s. 5). De mest praktiserade ramverken redo-

görs i en rapport skriven av Federation of European Accountants (FEE). Några av dessa ramverk är Global Reporting Initiative (GRI), Sustainability Accounting Standards Board (SASB), International Integrated Reporting Council (IIRC) och AccountAbility (AA), för att nämna några av de totalt nio som rapporten menar är vedertagna (FEE, 2016, s. 7-8).

Gällande Sverige har regeringen beslutat att alla statligt hel- eller delägda bolag ska redovisa sin hållbarhetsrapport enligt ramverket GRI fr.o.m. räkenskapsår 2008, där syftet är att underlätta bedömningen och jämförbarheten utifrån ett CSR-perspektiv (Regeringskansliet, 2007, s. 2). De huvudsakliga skillnaderna mellan ramverken är att vissa ger mer flexibla ramar för rapportering, och andra mer standardiserade och strukturerade ramar, som företag kan utgå efter genom upprättandet av rapporten. För att vara mer precis av de ovannämnda ramverk som erhåller mer standardiserade och strukturerade ramar för företags redovisningsprocess av icke-finansiell information, är dessa GRI och SASB, respektive de ramverk som tillåter mer flexibla ramar genom principbaserade metoder, är IIRC och AA (FEE, 2016, s. 7-8). Skillnaderna och valmöjligheterna kring ramverk kan skapa förvirring bland företagen för vilket de ska redovisa utefter, och skapar således en teoretisk motstridighet för direktivets mål om att förbättra informationens jämförbarhet i praktiken.

3.2.4 Jämförbarhet

Jämförbarhet är en innehållsmässig kvalitativ princip inom redovisning, som bygger på att dels underlätta för intressenter att se skillnader över tid för det givna företaget, dels att kunna jämföra information i relation till andra företag under samma period (Frostensson & Helin, 2018, s. 38, 47). Att kunna jämföra företagens utveckling över tid genom hållbarhetsrapporter skrivs det också om i årsredovisningslagen (SFS 1995:1554). Jämförbarhet är med andra ord en viktig redovisningsprincip för att säkerställa kvaliteten på redovisningen. För att underlätta för intressenter att kunna göra jämförelser och fatta beslut mellan olika år för ett företag, är det fördelaktigt, eller snarare mer eller mindre nödvändigt, att företaget presenterar samma typ av väsentliga indikatorer för varje år och följer samma redovisningsstruktur, detta med hjälp av att redovisa enligt ett strukturerat ramverk (Frostensson & Helin, 2018, s. 50). Till skillnad från den finansiella regleringen som innehållsmässigt granskas av en revisor, är den icke-finansiella rapporteringen fri från lagen gällande innehållsmässig granskning. Revisorns

jobb angående hållbarhetsrapportering handlar istället om att notera att rapporten har blivit upprättad, och krävs ingen innehållsmässig granskning om att informationen som upprättats är den mest väsentliga för företaget i fråga (Dir. 2014/95/EU, s. 6 och FEE, 2016, s. 5).

Att redovisning kan jämföras med andra företags redovisning, är som sagt också något som jämförbarhet syftar till, dvs. inte endast jämföra samma företags hållbarhetsrapporter för olika årtal. Avsaknaden för standardiserade ramverk och riktlinjer försvårar därmed att förbättra informationens jämförbarhet, framförallt mellan olika företag. Således faller direktivet teoretiskt väldigt kort för att förbättra jämförbarheten, eftersom det uppstår oklarheter för företagen gällande hur informationen ska kommuniceras. Ett tydliggörande är att informationen i en hållbarhetsrapport består av både kvalitativa och kvantitativa inslag, där empirin uttrycks i både textform och siffror för att skildra företagets arbete mot en hållbar utveckling (Frostensson & Helin, 2018, s. 76-77). Vidare angående jämförbarhet, är det viktigt att företag konsekvent tillämpar samma metod i redovisningen mellan olika årtal, just för att möjliggöra jämförbarheten både mellan olika företag och årtal (Cheung, Evans & Wright, 2010, s. 156). Konsekvent användning av samma redovisningssed, dvs. genom samma struktur, underlättar jämförbarheten, och som därmed ökar trovärdigheten och relevansen för informationen som redovisas (Cheung et al., 2010, s. 150-152).

3.2.5 Mätning inom hållbarhetsredovisning

När företag upprättar en hållbarhetsrapport i enlighet med ett ramverk, måste en del av informationen operationaliseras innan den kan redovisas i rapporten (Bjereld, Demker & Hinnfors, 2018, s. 101). Att mäta och transformera icke-finansiell information från olika hållbarhetsområden till centrala resultatindikatorer kan göras på olika sätt, då det saknas standardiserade och jämförbara indikatorer för vilka mått som ska redovisas (Arvidsson et al., 2018, s. 140) Vidare påverkas transformeringen och mätningen också av huruvida informationen är kvantitativ eller kvalitativ. Återigen handlar det om företagets egna bedömning för vilken information som de anser är väsentlig att rapportera om för just deras verksamhet (KOM(2017)215, s. 12). Centrala resultatindikatorer kan exempelvis handla om klimat-

relaterade konsekvenser, såsom koldioxidutsläpp och åtgärder för att minska koldioxidutsläppen (KOM(2017)215, s. 13). Ett sätt för företag att göra deras icke-finansiella information mätbar i praktiken och så även kunna följa upp och mäta indikatorerna över tid, är att använda sig av redovisningsverktyget Tripple Bottom Line (TBL) som består av tre delar: people, planet och profit. John Elkington grundade TBL under 1990-talet med syftet att möjliggöra för företag att följa upp och rapportera för de tre P:na och kunna jämföra dessa med varandra över tid (Arvidsson et al., 2018, s. 134, 138). Corporate Social Responsibility (CSR) kan således liknas med TBL, inom vilket syftet är att presentera en holistisk syn för företags sociala, ekonomiska och miljörelaterade mätningar.

Just avsaknaden av standardiserade indikatorer för hur resultat ska mätas, bidrar både till mät- och jämförbarhetsproblem (Arvidsson et al., 2018, s. 140). TBL kan istället ses som en övergripande styrfilosofi för hur ramverk ska utformas för att inkludera de tre dimensionerna för hållbarhet (Arvidsson et al., 2018, s. 142). Kopplat till teorin VDT, det vill säga att företag frivilligt offentliggör deras icke-finansiella information, menar Frostensson och Helin (2018, s. 14, 17) att under sent 1990-tal och tidigt 2000-tal, tillkom en stor mängd nya initiativ och ramverk i syfte att hjälpa företag i processen med att frivilligt redovisa icke-finansiella information. Därav, trots direktivets syfte att harmonisera icke-finansiell information i praktiken, kan företag välja mellan flera olika nationella, internationella och unionsbaserade ramverk, samtidigt som detta tillåts enligt direktivet (Dir. 2014/95/EU, s. 5). Valmöjligheterna kring ramverk kommer sannolikt inte att förbättra jämförbarheten mellan informationen i hållbarhetsrapporter, eftersom ramverkens utformning skiljer sig åt, även bland de ramverk som Federation of European Accountants menar är allmänt accepterade. Hur jämförbarheten skiljer sig åt mellan företag i praktiken, kommer att åskådliggöras i studiens empiriska analys.

4. Metod och material

Inledningsvis presenteras studiens forskningsansats följt av urvalet av bransch respektive företag. Sedan redogörs valet av metod samt tillhörande diskussion kring metodkritik. Därefter illustreras och förklaras kodschemat med tillhörande kodningsmanual, för att avslutningsvis gå igenom studiens material mer djupgående.

4.1 Forskningsansats

I min process för att analysera materialet har jag använt mig av teorin VDT som jag utarbetat en kodningsmanual utefter. För att återkoppla till denna delen av teorin som används vid den empiriska analysen, har jag haft min utgångspunkt i där kvaliteten på den redovisade informationen är hög, dvs. omfattande, desto bättre jämförbarhet mellan rapporterna (Hummel & Schlick, 2016). Kodningen är med andra ord mer teoretiskt driven där kategorierna i kodningen är teoretiskt genererade. Uppförandet av koderna har som sagt varit mer deduktiva, men rent innehållsmässigt har det varit en öppen hållande ansats för att frambringa djupare förståelse till innehållet av de analyserade rapporterna. Det vill säga det empiriska materialet utgörs av de utvalda företagens hållbarhetsrapporter och det är innehållet i dessa som sedan har styrt den analytiska ansatsen, där kategorierna som senare presenteras i kodschemat, är empiriskt drivna och därmed induktiva. Tolkningsprocessen har av denna anledning varit mer driven av det empiriska materialet, men också av kodningsmanualen som är konstruerad efter studiens valda teori. Tolkningsprocessen kan liknas med det som Dubois och Gadde (2002, s. 555) förklarar som ”systematisk kombination”, där man går fram och tillbaka mellan empiri och teori likt en växelverkan. Min analytiska process och hur den har varit både empiri- och teoridrivna kan förstås utifrån det som Alvesson & Skoldberg (2017, s. 13) förklarar är en abduktiv ansats. Det ska även nämnas att det material som har kodats i analysen, rör sig om subjektiva tolkningar och kan antas som ”resultatet av en tolkningsprocess” och bör därför inte förstås som ren fakta (Alvesson & Skoldberg, 2017, s. 169).

4.2 Urval av bransch och företag

Urvalet för denna uppsats är ett strategiskt urval som baseras på två huvudsakliga kriterier: Företag ska ha upprättat hållbarhetsrapport innan lagkravet infördes 2017, och företag ska uppfylla de krav som den svenska årsredovisningslagen antyder för att inräknas som ett större företag. Anledningen till att göra ett strategiskt urval beror dels på att ovanstående kriterier måste uppfyllas, dels för att målet är att frambringe en djupare förståelse för förändringar i rapporteringen för ett mindre antal företag inom ett förutbestämt avgränsat område (Esaiasson et al., 2017, s. 102). Jag har valt att analysera totalt fyra olika företag tillhörande två olika branscher och som i antalet är relativt få, men som inom tidsramen möjliggör till en djupare analys för att förstå deras rapporterade icke-finansiella information, innan och efter direktivet implementerades. Branscherna som har valts ut är gruvindustrin och telekommunikationsbranschen. Utgångspunkten för valet av gruvindustrin grundar sig framförallt i att det är en miljö känslig bransch (Naturvårdsverket, 2018). Kopplat till VDT, är det därför lämpligt att analysera större företag från gruvindustrin. Detta för att belysa om kvaliteten på hållbarhetsrapporteringen kan förstås utifrån den orsakssamband som förklaras i enlighet med VDT. Det vill säga att desto bättre företag presterar inom CSR, desto mer omfattande kommer de också att presentera inom dessa frågor (Dye 1985, Verrecchia 1983 och Clarksson et al., 2008). Valet baseras alltså dels på studiens två kriterier som presenterades inledningsvis i stycket, dels för att förstå företagens redovisade information inom denna bransch utifrån VDTs orsakssamband. Valet av telekommunikationsbranschen baserades också dels utifrån de två kriterierna, dels utifrån att det i motsats till gruvindustrin inte klassas som en miljö känslig bransch (Naturvårdsverket, 2018). Enligt teorins orsakssamband bör således företagen tillhörande telekommunikation presentera mer omfattande information inom miljöområdet i förhållande till företagen som verkar inom gruvindustrin.

Som sagt, CSR och hållbarhetsredovisning innefattar både ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet, och inte endast miljö. Anledningen med utgångspunkt i den miljömässiga aspekten beror på att klimatmål likt Parisavtalet har blivit mer aktuellt i takt med negativa miljöförändringar och därav intressant att analysera de företag som orsakar bland de största miljöutsläppen, i förhållande till företag inom en icke-miljö känslig bransch och hur de skiljer sig

åt. För att förtydliga så kommer samtliga hållbarhetsområden att analyseras för varje företags hållbarhetsrapport för att bidra till en helhetsbild av kvaliteten på deras information och hur den förändrats mellan åren. För att avgöra om företagen uppfyller de gränsvärden som den svenska lagstiftningen beräknar för större företag, samt ingår i den utvalda branschen, användes databasen Retriever Business som innehåller information om alla Sveriges bolag och som finns tillgänglig digitalt via Göteborgs universitetsbiblioteks hemsida. Utifrån kriterierna för urval är de selekterade företagen från gruvindustrin LKAB och Boliden och från telekommunikationsbranschen Hi3G och Eltel. En närmare beskrivning av samtliga företag erhålls i kapitlets sista del.

I relation till Parisavtalet som syftar till att den globala temperaturökningen inte ska överstiga 2 grader och allra helst inte över 1,5 grader, är det således relevant att undersöka företag inom en bransch där koldioxidutsläppen är höga (Regeringen, 2020), och analysera dessa i samvariation med företag från en icke-miljökänslig bransch. Som en del av Parisavtalet är det också av betydande slag att EU:s miljöpolitik fungerar som den är tänkt att göra för ett gemensamt agerande, och inte lämna tolkningsutrymmen som direktivet i fråga har kritiserats för. Målet med uppsatsen är med andra ord att undersöka det specifika, genom att begränsa till ett mindre antal företag och studera respektives hållbarhetsrapport, för att sedan urskilja eventuella skillnader och likheter i rapporterna mellan 2016 och 2019. Valet av årtal baseras på att 2016 var året innan lagkravet trädde i kraft och räkenskapsår 2019 är det senast uppdaterade året gällande företagens publicering av deras hållbarhetsrapporter, vilket möjliggör till att urskilja förändringar efter att direktivet lagfördes 2017.

I tillägg till valet av att studera just svenska företag, beror det på att Sverige ligger över EU-genomsnittet gällande ett flertal olika hållbarhetsindikatorer som ingår i EU:s hållbarhetsstrategi, vilket gör Sverige till en intressant marknad att studera (SCB, 2012, s. 7). Med andra ord utgör Sverige ett framgångsexempel inom den Europeiska unionen inom ett flertal olika hållbarhetsområden och därav väsentligt att analysera hur väl de utvalda företagen faktiskt förhåller sig till EU-direktivets riktlinjer för vad en hållbarhetsrapport ska innehålla. Vidare

påpekar Eccles et al. (2012) att det som är avgörande för jämförbarheten beror inte endast på vad som rapporteras, utan också hur det rapporteras. I den empiriska analysen kommer dock inte utformningen av företagens rapporter att analyseras och diskuteras, mer än att det kommenteras vilket ramverk som respektive företag tillämpar i deras rapportering. Detta p.g.a. att direktivet reglerar endast riktlinjer för vilket innehåll en hållbarhetsrapport minst ska informera om, och inga regleringar gällande rapportens utformning. Därav ligger fokus på vad som rapporteras, dvs. innehållet, i studiens analys för att kunna undersöka direktivets effekt.

4.3 Metod

Den vetenskapliga metoden som används är en kvalitativ innehållsanalys som görs på de selekterade hållbarhetsrapporterna för att urskilja likheter och skillnader mellan dem. Bergström och Boréus (2018, s. 50-51) förklarar att med hjälp av ett kodschema kan vilken text som helst innehållsanalyseras, där kodschemat bygger på kategorisering av delar i ett material. En kvalitativ innehållsanalys kännetecknas just för beskrivning av innebörden för någon form av kvalitativ data och då med hjälp av ett kodschema, vilket går i linje med min studie. Som tidigare nämnts ämnar studien att öka förståelsen för det studerade materialet, vilket Justesen och Mik-Meyer (2011, s. 13) förtydligar genom att beskriva kvalitativa undersökningar som ett sätt att ”presentera en tolkning som ger ökad *förståelse* av fenomenet”. Gällande den kvalitativa innehållsanalysen är den passande när det kommer till att finna mönster i större material och även jämföra material för olika tidpunkter (Bergström & Boréus, 2018, s. 51-52). Hällgren och Lundman (2004, s. 111) menar också att den kvalitativa innehållsanalysen är särskilt passande för att urskilja likheter och olikheter inom koder och kategorier. Genom att jämföra hållbarhetsrapporterna dels för samma årtal, dels mellan 2016 och 2019, kan mönster identifieras med hjälp av innehållsanalysen. Innehållet i rapporterna tolkas med hjälp av genomläsning av samtliga hållbarhetsrapporter som sedan kategoriseras om i det självkonstruerade kodschemat, som illustreras och beskrivs senare i detta kapitel. Med anledning av att jag vill kunna urskilja hur jämförbarheten mellan hållbarhetsrapporterna har förändrats före och efter direktivet, är en kvalitativ innehållsanalys passande, då den underlättar att urskilja mönster i större material (Guthrie & Abeysekera, 2006, s. 120).

En nackdel med metoden är som sagt att tolkningen av resultatet kan vara svår att replikera. Det vill säga, andra forskare som ges samma möjlighet och bevis, kanske inte nödvändigtvis kommer med samma slutsatser på grund av att tolkningen av innehållet är subjektivt, vilket i sin tur får påverkan för resultatets trovärdighet (Hällgren & Lundman, 2004, s. 106). Utmaningen ligger i att bibehålla ett öppet förhållningssätt gentemot analysen och därigenom analysera innehållet för att kunna bidra till ökad förståelse. Å ena sidan om studien istället hade baserats på en kvantitativ innehållsanalys hade det möjliggjort till att generalisera resultatet till en större mängd data och även ökat chansen för att replikera, dvs. komma fram till samma resultat. Å andra sidan är det en fördjupad förståelse kring innehållet som efterfrågas för att avgöra hur jämförbarheten har förändrats, vilket inte hade uppnåtts med en kvantitativ metod eftersom den tolkar mer efter frekvens och utrymme som olika kategorier får (Esaiasson et al., 2017, s. 198). Förtydligande är att båda metoderna genomförs med hjälp av kodning, men att kodningsprocessen skiljer metoderna åt (Bergström & Boréus, 2018, s. 50). Den kvantitativa metodens systematik hade sålunda inte givit den förståelse kring innehållet i hållbarhetsrapporterna som krävs för att erhålla en helhetsbild som den kvalitativa ger, istället beräknar den kvantitativa metoden summan av delarna i innehållet, vilket inte är samma sak som tolkningen av en helhetsbild av textinnehåll (Esaiasson et al., 2017, s. 211). Även om den kvantitativa och den kvalitativa innehållsanalysen både har likheter och olikheter, är det inte kategoriseringen mellan dessa två inriktningar som är viktig att kunna urskilja (Bergström & Boréus, 2018, s. 51). Det viktiga är istället att förklara hur man kommer fram till sitt resultat med hjälp av den valda metoden, vilket kommer bli tydligare med hjälp av illustrationen och förklaringen av kodschemat respektive kodningsmanualen nedan.

4.4 Kodschema

Ett kodschema syftar till förekomsten av någonting i texter, som i detta fall kommer koda utifrån en tre-gradig poängskala (Bergström & Boréus, 2018, s. 58). Studien ämnar som nämnts tidigare att undersöka hur jämförbarheten har förändrats mellan olika företags hållbarhetsrapporter efter implementeringen av direktivet 2017, vilket också valet av företag och årtal möjliggör. Samtliga analyser av hållbarhetsrapporterna är utformade efter samma struktur för att bidra till en rättvis bedömning av de analyserade rapporterna. Analysens

struktur baseras på studiens egenkonstruerade kodschema med tillhörande kodningsmanual som redogörs senare. Kodschemats kategorier baseras på de riktlinjer direktivet och den svenska lagstiftningen antyder för vilket innehåll som en hållbarhetsrapport fr.o.m. år 2017 minst ska innehålla. Ett klargörande tillägg är att riktlinjerna för innehåll i en hållbarhetsrapport som direktivet fastställer, är direktöversatt till den svenska årsredovisningslagen, dvs. innehållet är samma. Som hjälpmedel kommer alltså det självkonstruerade kodschemat fungera som tolkning mellan rapporternas likheter och skillnader gällande innehållet i respektive rapport. Kodschemat är manuellt konstruerat då det är jag själv som har valt utformning på det, vilket också underlättar för att göra bedömningar och tolkningar av det utvalda materialet (Bergström & Boréus, 2018, s. 58). Ett förtydligande är att innehållet i rapporterna kommer kodas utifrån en förbestämd kategorisk indelning där varje sifferkod beskriver hur omfattande, utifrån kodningsmanualen, som respektive företag har gett upplysningar om för de hållbarhetsområden som direktivet och årsredovisningslagen reglerar ska återfinnas i hållbarhetsrapporterna. Nedan illustreras kodschemat där poäng tilldelats företag x för räkenskapsår x för respektive hållbarhetsområde utifrån hur omfattande de har redovisat. Desto högre summerad poäng företag tilldelas, desto mer omfattande har de redovisat. Mer precis hur koderna är operationaliserade presenteras efterföljande vid kodningsmanualen.

Räkenskapsår x, företag x					
Aspekter →	Policy	Resultat av policy	Risker	Hantering av risker	Icke-finansiella resultatindikatorer
Hållbarhetsområden					
Miljö	2	2	2	2	2
Sociala förhållanden och personal	2	2	2	2	2
Mänskliga rättigheter	2	2	2	2	2
Bekämpning av korruption och mutor	2	2	2	2	2
Total möjlig poäng:	40 poäng				

Tabell 4.1 – Kodschema (Kodschemat är skapat utifrån det innehåll som direktiv 2014/95/EU reglerar minst ska återfinnas i varje större företags hållbarhetsrapport fr.o.m. 2017)

4.4.1 Kodningsmanual

I likhet med teorin VDT, dvs. att ju bättre företag presterar, desto mer omfattande kommer företag presentera, och desto bättre blir jämförbarheten, kodas därför innehållet efter frekvens i hur omfattande företag ger upplysningar om för respektive hållbarhetsområde, som är grönmarkerade i kodschemat ovan. Att kunna bedöma innehåll i hållbarhetsrapporter är dock inte helt enkelt på grund av att, som tidigare konstaterats, innehållet varierar som en följd av att företaget i fråga själv avgör vilken information som är väsentlig samt i vilken omfattning den ska presenteras. För att möjliggöra denna bedömning av innehåll i hållbarhetsrapporterna och sedermera kunna bedöma innehållet i förhållande till andra hållbarhetsrapporter, används de självadministrerade koderna för att kunna mäta omfattningen av innehållet för varje enskilt hållbarhetsområde. Nedan presenteras koderna och hur de är operationaliserade.

Poängskala	Referens
0 poäng – Företaget redogör inga upplysningar alls	Ex. riskhantering av personal: Företaget redogör inga upplysningar alls för det allmänna området.
1 poäng – Företaget redogör delvis kring upplysningarna	Ex. riskhantering av personal: Företaget beskriver endast att de hanterar risker, men beskriver inte hur de hanterar riskerna.
2 poäng – Företaget redogör omfattande kring upplysningarna	Ex. riskhantering av personal: Företaget redogör omfattande hur de hanterar riskerna som är kopplade till företagets verksamhet.

Tabell 4.2 – Kodningsmanual (Kodningsmanualen är utarbetad utifrån VDT, dvs. desto omfattande upplysningar företag redogör, desto bättre jämförbarhet)

Ett klagörande tillägg angående ”upplysningar” som nämns ovan i kodningsmanualen, är att det syftar till upplysningar inom respektive hållbarhetsområde, dvs. de fyra olika områdena som presenterades i kodschemat. Upplysningarna för varje område tilldelas sedan en siffra utifrån den tre-gradiga poängskalan, som antingen är 0, 1 eller 2 beroende på hur omfattande

företaget redovisat upplysningarna. Genom en numerisk indelning likt kodningsmanualen, möjliggör den för att precisera och mäta innehållet, dels för det enskilda företaget, dels mellan företag (Bergström & Boréus, 2018, s. 58-59). Förutom de fyra hållbarhetsområdena som synliggörs i kodschemat och som ska finnas med i företags hållbarhetsredovisning enligt direktivet, tillhandahåller även direktivet regleringar för genom vilka aspekter områdena ska redovisas. Dessa aspekter är alltså de som vågrätt presenteras i den övre raden i kodschemat, dvs: Policy, resultat av policy, risker, hantering av risker och icke-finansiella resultat-indikatorer (Dir. 2014/95/EU, s. 4-5).

Angående konsekvensen i kodningen av materialet är det alltid en risk vid manuell kodning att upprätthålla samma mätmetod genom hela analysen (Bergström & Boréus, 2018, s. 61). För att kunna göra samma bedömningar för varje företag och för varje hållbarhetsområde tillämpas därför kodschemat och kodningsmanualen konsekvent och följs noggrant. Däremot kan det tyckas verka oklart gällande vart gränsen går för 1 poäng respektive 2 poäng i kodningsmanualen, dvs. vad som skiljer mellan ”delvis” och ”omfattande”. Förtydligande kring denna gränssättning, i tillägg till de exemplen som påvisades ovan i kodningsmanualen, är att där företag är otydliga i sin presentation, eller redogör informationen på ett sätt som inte helt innesluter det som direktivet reglerar, kommer de att tilldelas en lägre poäng. Dvs. 1 poäng istället för 2 poäng, för att på så sätt kunna utföra en konsekvent mätningen under hela analysen och därmed öka chansen för replikerbarhet. Gränssättningen för 0 poäng och 1 poäng är som sagt skillnaden mellan att företag inte redovisat alls, respektive delvis redogjort för informationen som ska redovisas enligt lagkravet.

4.5 Material

En hållbarhetsrapport är alltså sekundärdata vilket är fördelaktigt gällande tidsaspekten av att materialet redan är insamlat där mer tid istället kan läggas på att analysera materialet, och att rapporterna är tillgängliga för allmänheten, antingen integrerad i företagets årsredovisning, eller som ett fristående icke-finansiellt uttalande (Vartanian, 2011, s. 2 och SFS 1995:1554). En nackdel med sekundärdata är dock trovärdigheten i det redan insamlade materialet. Det

vill säga, tidigare i denna studie har resultatets trovärdighet i att kunna replikera diskuterats, och förutom resultatets trovärdighet ska även hållbarhetsrapporternas trovärdighet nämnas. EU-direktivet benämner som sagt att företag ska rapportera den information som de bedömer är ”väsentlig” för att intressenter ska förstå företags resultat, utveckling, ställning, och konsekvenserna av deras verksamhet, genom redovisning för de hållbarhetsområdena som sammanfördes i kodschemat (Dir. 2014/95/EU, s. 4-5). För innehållet av informationen i rapporterna innebär det att företag inte nödvändigtvis kommer utföra bedömningen på samma sätt, då väsentlighet är till stor del en tolkningsfråga (Hsu et al., 2013, s. 143). Icke-transparensen kring väsentlighet, i förhållande till revisorns uteblivenhet gällande innehållsmässig granskning av den icke-finansiella informationen, leder till att hållbarhetsrapporternas trovärdighet kan ifrågasättas och således viktigt att ha med sig vid läsning av en hållbarhetsrapport (Dir. 2014/95/EU, s. 6 och FEE, 2016, s. 5). I analysen sedan kommer dock inte innehållets trovärdighet att beaktas mer än att det finns en potentiell risk i att den redovisade informationen inte är helt sannhetsenlig (Arvidsson et al., 2018, s. 228). Detta eftersom hållbarhetsredovisning handlar om ”företags *påverkan* på intressenterna” (Frostensson & Helin, 2018, s. 18). Det som ligger till grund för analys är som tidigare nämnt, företagens redovisade information för hållbarhetsområdena genom de redovisade aspekterna som direktivet reglerar, för att urskilja hur informationens jämförbarhet har förändrats efter direktivets ikraftträdande.

4.5.1 Datainsamling

Uppsatsens material som ligger till grund för analys är de fyra utvalda företagens hållbarhetsrapporter för år 2016 och för år 2019. Mer precis är det som tidigare belysts, innehållet i hållbarhetsrapporterna som ligger till grund för analys eftersom det är innehållet som direktivet givit riktlinjer för med målet att förbättra jämförbarheten mellan företags hållbarhetsrapporter och alltså inga riktlinjer för hur informationen ska redovisas, i form av reglering av ramverk (Dir. 2014/95/EU). Som tidigare konstaterats råder offentlighetsprincipen vid hållbarhetsrapporter, dvs. rapporterna är en offentlig handling i samma stund som de redovisas i samband med årsredovisningen, som allmänheten sedan har tillgång till (Bolagsverket, 2018). Samtliga hållbarhetsrapporter har således hämtats från respektive företags hemsida.

4.5.2 Företagsgenomgång

För att lättare skapa sig en bild av det utvalda materialet ges en kortare genomgång för respektive företags verksamhet. En sammanfattning av företagens ägarform samt deras tillämpade ramverk för åren 2016 och 2019 kommer också att kommenteras. Enligt direktivets riktlinjer som började gälla 2017 ska företagen ange vilka ramverk de använt sig av i deras hållbarhetsrapport (Dir. 2014/95/EU, s. 5).

4.5.2.1 LKAB

Luossavaara-Kiirunavaara AB är ett svenskstatligt ägt gruvföretag som står för 80% av hela EU:s järnmalmsbrytning (LKAB, 2020, s. 1). I och med att LKAB är statligt ägda så har de varit lagtvingade till att upprätta en hållbarhetsrapport fr.o.m. 2008 och den ska utformas enligt ramverket GRI som tidigare förklarats (Regeringskansliet, 2007, s. 2). Eftersom LKAB har lämnat hållbarhetsrapport enligt årsredovisningslagen sedan 2008, samt att denna lag (SFS 1995:1554) har under åren ändrats och är idag utformad efter direktivets riktlinjer, blir inte direktivets effekt för lagreglering lika påtaglig för de statligt ägda företagen. Förtydligande är att den svenska årsredovisningslagen för 2008 som reglerar statligt ägda företag att redovisa icke-finansiell information enligt GRI-riktlinjerna, liknar flera av de riktlinjer som direktivet reglerar för vad en hållbarhetsrapport ska innehålla (Regeringskansliet, 2007, s. 3-4 och Dir. 2014/95/EU, s. 4-5). LKAB redovisade deras års- och hållbarhetsrapport integrerade med varandra för både år 2016 och 2019, dock för 2016 gavs också ett separat dokument där enbart detaljerade hållbarhetsupplysningar redovisades i ett s.k. ”GRI-appendix”. Båda dokumenten kommer av användas för att studera materialet för att inte gå miste om någon väsentlig redovisad information.

4.5.2.2 Boliden

Boliden är ett publikt aktiebolag och gruvföretag som ägnar sig åt framställning och bearbetning av olika metaller (Boliden, 2020a, s. 23-25, 60). Att aktiebolag är publika innebär utifrån ett ägarperspektiv att de erbjuder aktier som handlas på börsen. Med andra ord, de som

äger aktier i ett publikt företag äger också då en del av företag (Bolagsverket, 2019). Gällande ramverk tillämpar Boliden GRI i deras hållbarhetsredovisning för 2016 och likaså gällde för räkenskapsår 2019. Det ska också tilläggas att års- och hållbarhetsrapporten är integrerade med varandra i ett och samma dokument för både 2016 och 2019, dock presenteras också ett fristående icke-finansiellt uttalande som tillhandahåller mer detaljerad information kring bl.a. indikatorer och policy som företag följer inom olika områden för både 2016 och 2019 och som även de kommer att analyseras för att undersöka hur väl de redogör för upplysningarna. Som tidigare nämnts är det fördelaktigt att företag konsekvent tillämpar samma ramverk och följer samma redovisningssed för varje år likt Boliden och LKAB, just för att underlätta för intressenter att göra jämförelser mellan olika årtal och kunna fatta beslut för det givna företaget (Frostensson & Helin, 2018, s. 50). LKAB och Boliden utgör alltså gruvföretagen för studien.

4.5.2.5 Eltel

Eltel är ett publikt aktiebolag som levererar fälttjänster för el- och kommunikationsnätverk. Deras kunder är bland annat olika telekommunikationsoperatörer (Eltel, 2020, s. 2 och 28). Gällande tillämpning av ramverk skriver de att de följer ISO 9001, OHSAS 18001/ISO 45001 och ISO 14001, vilket är olika former av kvalitetsledningssystem och arbetsmiljöstandarder. De följer också FNs Global Compact och dess 10 principer om miljö, arbete, rättigheter och anti-korruption. Till sist rapporterar de även deras miljöarbete enligt Carbon Disclosure Project (Eltel, 2020, s. 20). I rapporten för 2016 följer de lednings-systemen ISO 14001 som är en arbetsmiljöstandard (Eltel, 2017, s. 9) och ISO 31000 som används för att hantera olika former av risker (Eltel, 2017, s. 16). Med andra ord har de utökat olika former av riktlinjer i sin hållbarhetsrapport för räkenskapsår 2019. För 2016 redovisades hållbarhetsrapporten separat och för 2019 inkluderad med årsredovisningen. För att repetera så är båda sätten till-åtna (SFS, 1995:1554).

4.5.2.6 Hi3G Access AB

Hi3G Access AB (Tre) är en ledande teleoperatör inom Sverige som erbjuder mobila tjänster, bredband och mobiltelefoni till privatpersoner och företag. Deras varumärken marknadsförs under ”Tre” och ”Hallon” (Hi3G Access AB, 2020, s. 1). Ramverket som de följer i sin hållbarhetsrapportering under 2016 framgår inte, istället har de uppfört egna riktlinjer som verksamheten ska arbeta utefter (Hi3G Access AB, 2017). I deras rapport från 2019 skriver de att de stöder de 10 Global Compact-principerna som FN har sammanfört, som handlar om att styra företag till en mer hållbar utveckling, och att Hi3G har inarbetat sex av målen i deras strategi och hållbarhetsarbete (Hi3G Access AB, 2020, s. 3-4). Hi3G är ett privat aktiebolag vilket ur ett ägarperspektiv innebär att de inte erbjuder aktier på den öppna marknaden (Bolagsverket, 2019). Hi3G redovisar deras hållbarhetsrapport separat för båda åren.

5. Analys och Resultat

I detta kapitel presenteras studiens resultat och all empiri som förekommer i detta kapitel är från de utvalda företagens hållbarhetsrapporter. Den första delen av kodningen kommer att analysera informationens omfattning för företagens hållbarhetsrapporter tillhörande telekommunikationsbranschen från räkenskapsår 2016 och 2019. Den andra analysen kommer att fungera på samma sätt liksom den första, men analyserar istället företagens rapporter tillhörande gruvindustrin för respektive räkenskapsår. Sedan följer diskussion av analysen, en teoretisk återkoppling till VDT, och avslutningsvis redogörs resultatet.

Gällande presentationen av det kodade materialet och för att undvika representationsproblematiken, kommer en del av det empiriska materialet att uttryckas i ordform tillhörande dess tilldelade kodningssiffra, för att tydliggöra vad kodningen har baserats på. Det vill säga representationsproblematiken handlar om att vid reducering av kvalitativt material, liksom denna studie som reducerat innehållet i hållbarhetsrapporterna till kodningsenheter, vara tydlig med att visa att materialet som kodats är representativt med det verkliga materialet (Alvesson & Sköldberg, 2017, s. 38). Av denna anledning kommer referenser hämtade från hållbarhetsrapporterna utifrån samma hållbarhetsområden att redovisas i textform, för att förklara närmare hur omfattningen av företagens redovisade information skiljer sig åt.

5.1 Analys telekommunikationsbranschen

I tabellerna 5.1 – 5.4 nedan, presenteras resultaten från räkenskapsår 2016 och 2019 för respektive företag tillhörande telekommunikationsbranschen utifrån kodningsmanualen.

Räkenskapsår 2016, Hi3G Access AB					
Aspekter →	Policy	Resultat av policy	Risker	Hantering av risker	Icke-finansiella resultatindikatorer
Hållbarhetsområden					
Miljö	2	2	0	2	2
Sociala förhållanden och personal	2	2	0	0	2
Mänskliga rättigheter	2	2	2	2	0
Bekämpning av korruption och mutor	2	0	0	0	0
Summerad poäng:	24				

Tabell 5.1 – Kodschema, räkenskapsår 2016 Hi3G Access AB. *Källa: (se referenslista Hi3G Access AB, 2017)*

Räkenskapsår 2019, Hi3G Access AB					
Aspekter →	Policy	Resultat av policy	Risker	Hantering av risker	Icke-finansiella resultatindikatorer
Hållbarhetsområden					
Miljö	2	2	2	2	2
Sociala förhållanden och personal	2	2	2	2	2
Mänskliga rättigheter	2	2	2	2	2
Bekämpning av korruption och mutor	2	2	2	2	0
Summerad poäng:	38				

Tabell 5.2 – Kodschema, räkenskapsår 2019 Hi3G Access AB. *Källa: (se referenslista Hi3G Access AB, 2020)*

Risker, avseende miljö 0 poäng och 2 poäng:

Hi3G 2016 0 poäng: Företaget redogör inga risker. De för utbildnings- och informationsinsatser med företagets anställda för att de ska förstå företagets interna miljöarbete, som är ett förebyggande arbete, men inga risker kopplade till detta redogörs (Hi3G Access AB, 2017).

Hi3G 2019 2 poäng: Hi3G har för 2019 redovisat mer omfattande information för risker kopplat till miljö. De förklarar exempelvis att deras tjänsteresor medför negativt avtryck på miljön, och att det är ett riskområde som de kontinuerligt arbetar med och uppföljer för att förbättras inom (Hi3G Access AB, 2020, s. 15-16).

Risker, avseende sociala förhållanden och personal, 0 poäng och 2 poäng:

Hi3G 2016 0 poäng: Inga risker redovisas. Det redovisas endast risker kopplade till integritet, som syftar till kundernas personliga integritet, och kodas därmed utifrån mänskliga rättigheter, därav 0 poäng för risker inom detta område.

Hi3G 2019 2 poäng: Risker inom området för medarbetare beskrivs omfattande om hur de ska arbeta proaktivt för att lyckas utveckla och behålla sina medarbetare (Hi3G Access AB, 2020, s. 16).

Hantering av risker, avseende sociala förhållanden och personal, 0 poäng och 2 poäng:

Hi3G 2016 0 poäng: Hantering eller förebyggande arbete för att hantera risker kopplade till deras egen verksamhet med avseende sociala förhållanden och personal redogörs ej.

Hi3G 2019 2 poäng: Hantering av risker har också förbättrats och de förklarar att de hanterar riskerna genom aktivt arbete med jämställdhet- och mångfald, utbildningar, samt regelbundna medarbetarundersökningar och andra kompetenshöjande aktiviteter (Hi3G Access AB, 2020, s. 11, 16).

Resultatindikator, avseende mänskliga rättigheter 0 poäng och 2 poäng:

Hi3G 2016 0 poäng: Det resultat de redovisar utifrån mänskliga rättigheter är att de under året har skärpt kontrollen ytterligare avseende personuppgiftsfrågor (Hi3G Access AB, 2017). Denna redovisning är för vag för att anses som en resultatindikator, och får därmed 0 poäng.

Hi3G 2019 2 poäng: Företaget har nu upprättat kanaler för incidentrapportering som beaktar mänskliga rättigheter, och under året konstaterades 14 fall som bröt mot dessa riktlinjer som företaget erhåller (Hi3G Access AB, 2020, s. 10).

Resultat av policy, risker, hantering av risker och resultatindikator, avseende korrruption och mutor 0 poäng:

Hi3G 2016 0 poäng: Det är tydligt att företaget har stora brister i deras hållbarhetsrapport gällande området för korrruption. De redovisar endast att de följer en policy om anti-korrruption, men inget om resultatet av denna eller hur välutbildade personalen är inom området eller liknande redogörs. De beskriver endast att medarbetarna ska ha förståelse för ämnets komplexitet, men förklarar eller visar inga bevis eller resultat angående detta (Hi3G Access AB, 2017).

Resultat av policy, avseende korrruption och mutor 2 poäng:

Hi3G 2019 2 poäng: Företaget förklarar nu hur deras antikorrptionspolicy används och att den tillämpas i samband med inköp från leverantörer och andra samarbetspartners, just för att säkerställa relationen mellan deras samarbetspartners (Hi3G Access AB 2020, s. 10).

Risker, avseende korrruption och mutor 2 poäng:

Hi3G 2019 2 poäng: De beskriver att riskerna är låga gällande korrruption (s. 10) och att en risk som exemplifieras inom detta område är cyberattacker som verksamheten kan tänkas utsättas för (Hi3G Access AB, 2020, s. 9).

Hantering av risker, avseende korruption och mutor 2 poäng:

Hi3G 2019 2 poäng: Företaget beskriver omfattande om hur de arbetar proaktivt med informationssäkerhet för att undvika exempelvis cyperattacker (s. 9), de har nu även en visselblåsarfunktion som anställda anonymt kan rapportera genom (Hi3G Access AB, s. 10).

Resultatindikator, avseende korruption och mutor 0 poäng:

Hi3G 2019 0 poäng: Avsaknad av resultatindikator inom området gäller även för 2019.

Räkenskapsår 2016, Eltel					
Aspekter →	Policy	Resultat av policy	Risker	Hantering av risker	Icke-finansiella resultatindikatorer
Hållbarhetsområden					
Miljö	2	2	2	2	2
Sociala förhållanden och personal	2	2	2	2	2
Mänskliga rättigheter	2	2	2	2	0
Bekämpning av korruption och mutor	2	2	0	2	0
Summerad poäng:	34				

Tabell 5.3 – Kodschema, räkenskapsår 2016 Eltel. *Källa: (se referenslista Eltel, 2017)*

Räkenskapsår 2019, Eltel					
Aspekter →	Policy	Resultat av policy	Risker	Hantering av risker	Icke-finansiella resultatindikatorer
Hållbarhetsområden					
Miljö	2	2	0	0	2
Sociala förhållanden och personal	2	2	2	2	2
Mänskliga rättigheter	2	2	2	2	0
Bekämpning av korruption och mutor	2	2	1	2	2
Summerad poäng:	33				

Tabell 5.4 – Kodschema, räkenskapsår 2019 Eltel. *Källa: (se referenslista Eltel, 2020)*

Risker och hantering av risker, avseende miljö 2 och 0 poäng:

Eltel 2016: Gällande Eltels risker kopplade miljö förklarar de omfattande att de använder ämnen som kan vara skadliga för miljön och att de arbetar aktivt för att minska användningen av dessa ämnen (Eltel 2017, s. 10).

Eltel 2019: För räkenskapsår 2019 nämns inga risker eller hur de hanterar risker inom miljöområdet.

Risker och hantering av risker, avseende sociala förhållanden och personal 2 poäng:

Eltel 2016 och 2019: Eltel förklarar omfattande för de risker som arbetare utsätts för inom hälsa och säkerhet och att de har program för att hantera dessa (Eltel, 2017, s. 2, 8). Företaget redovisar omfattande risker och riskhantering gällande hälsa och säkerhet i arbetsmiljön, bl.a. att de har uppfört handlingsplaner för att hantera riskerna (Eltel, 2020, s. 35).

Resultat av policy, avseende korruption och mutor 2 poäng:

Eltel 2016 och 2019: Företaget redogör omfattande att antikorrupcionspolicyn har införts till deras uppförandekod för att säkra efterlevnaden av policyn (Eltel, 2017, s. 14). Liknande information redogörs även för 2019 (Eltel, 2020, s. 25).

Resultatindikator, avseende mänskliga rättigheter 0 poäng:

Eltel 2016 och 2019: Eltel redovisar ingen resultatindikator gällande deras arbete med mänskliga rättigheter, de beskriver endast att ”brott mot mänskliga rättigheter tolereras inte” (Eltel 2017, s. 12), vilket snarare är ett mål än en resultatindikator. De beskriver också att de har ett utbildningsprogram för förebyggande arbete inom området (Eltel, 2017, s. 14), men ingen resultatindikator redogörs. För 2019 redogörs liknande information om deras förebyggande arbete och antal som har utbildats inom programmet (Eltel, 2020, s. 25). Resultatindikator utifrån jämställdhet, trakasserier eller liknande som är väsentlig till för deras verksamhet saknas även för 2019.

Risker och hantering av risker, avseende korruption och mutor:

Eltel 2016 0 och 2 poäng: Risker kopplade till korruption och mutor till Eltels verksamhet redovisas inte, därav 0 poäng. Däremot förklaras det att antikorrupcion ingår i deras uppförandekod och att de har en visselblåsarfunktion för att hantera olika former av förebyggande arbete inom korruptionsområdet, därav 2 poäng (Eltel, 2017, s. 16).

Eltel 2019 1 och 2 poäng: Eltel förklarar att de arbetar hårt för att något oetiskt eller olämpligt inte ska inträffa, men att det trots arbetet finns risker och att de kan inträffa. Detta beskriver de i samband med förklaringen av deras visselblåsarfunktion, som är ett sätt att hantera korruption. Av denna bakgrund förstår man att de menar att det finns risker, men framställningen av mer precisa och tydliga risker saknas, därav tilldelas de 1 poäng. Visselblåsarfunktionen förklaras omfattande, därav 2 poäng (Eltel, 2020, s. 25).

Resultatindikator, avseende korruption och mutor 0 poäng och 2 poäng:

Eltel 2016 0 poäng: Ingen resultatindikator redovisas. Likt Etel's resultatindikator för mänskliga rättigheter, beskriver de endast att korruption inte tolereras (s. 12), men ingen indikator kring denna redogörs.

Eltel 2019 2 poäng: Eltel redovisar för 2019 tydligt hur deras visselblåsarfunktion används och att med hjälp av denna så har man identifierat ”en senior chef och ytterligare tre medarbetare som varit inblandade i oegentligheter” (s. 25). Detta är således resultatet av deras verktyg för att hantera korruption och som tydligt framgår i texten.

5.2 Analys gruvindustrin

I tabellerna 5.5 och 5.6 nedan, presenteras resultaten från räkenskapsår 2016 och 2019 för respektive företag tillhörande gruvindustrin utifrån kodningen.

Räkenskapsår 2016 och 2019, LKAB					
Aspekter →	Policy	Resultat av policy	Risker	Hantering av risker	Icke-finansiella resultatindikatorer
Hållbarhetsområden					
Miljö	2	2	2	2	2
Sociala förhållanden och personal	2	2	2	2	2
Mänskliga rättigheter	2	2	2	2	2
Bekämpning av korruption och mutor	2	2	2	2	2
Summerad poäng:	40 poäng				

Tabell 5.5 – Kodschema, räkenskapsår 2016 och 2019 LKAB. Källa: (se referenslista LKAB, 2017a och 2017b och LKAB, 2020)

I tabell 5.5 ovan presenteras kodningen från LKABs hållbarhetsrapporter för 2016 och 2019. Företaget tilldelas 40 poäng för båda räkenskapsåren och därav är kodningen från dessa två räkenskapsår komprimerad till samma tabell. För att jämföra med de områden som telekommunikationsföretagen inte tilldelades poäng för, redogörs LKABs information nedan för att förtydliga varför de fick 2 poäng för samma hållbarhetsområden.

Risker och hantering av risker, avseende miljö, samt sociala förhållanden och personal 2 poäng:

LKAB 2016 och 2019: LKAB förklarar omfattande deras riskarbete och vilka risker som är kopplade till deras verksamhet (LKAB, 2017b, s. 50-52 och LKAB, 2020, s. 51-55). Beskrivningen av riskerna och hur de hanterar dem framställs på ett omfattande sätt så att man som läsare får inblick i hur LKAB arbetar inom dessa områden.

Resultat av policy, avseende korruption och mutor 2 poäng:

LKAB 2016 och 2019: Resultat av policyn beskrivs omfattande angående hur den anpassats till både medarbetare och LKABs leverantörer (LKAB, 2017a, s. 16). Liknande information beskrivs även för 2019 (LKAB, 2020, s. 134).

Resultatindikator, avseende mänskliga rättigheter 2 poäng:

LKAB 2016 och 2019: I rapporten från 2016 beskriver de att mänskliga rättigheter är en del av företagets uppförandekod, och att ingen avvikelser från denna kod med avseende mänskliga rättigheter har inträffat under året (LKAB, 2017b, s. 58 och LKAB, 2017a, s. 21). Mänskliga rättigheter ingår i deras uppförandekod även 2019, och de beskriver bl.a. att det har förekommit sex stycken trakasserier under året som har hanterats (LKAB, 2020, s. 137).

Resultatindikator, avseende korruption och mutor 2 poäng:

LKAB 2016 och 2019: För 2016 har ett fall av korruption inträffat där en anställd ”utnyttjat sin position i företaget för egen vinnings skull” (LKAB, 2017b, s. 40). För 2019 har noll fall inom samma område inrapporterats (LKAB, 2020, s. 134).

Risker och hantering av risker, avseende korruption och mutor 2 poäng:

LKAB 2016 och 2019: Företaget beskriver omfattande kring risker och riskhantering kopplat till affärsetik i deras leverantörskedja (LKAB, 2017b, s. 52). LKAB redogör omfattande risker och riskhantering avseende dataintrång i form av informations- och cypersäkerhetsrisker (LKAB, 2020, s. 55).

Räkenskapsår 2016 och 2019, Boliden					
Aspekter →	Policy	Resultat av policy	Risker	Hantering av risker	Icke-finansiella resultatindikatorer
Hållbarhetsområden					
Miljö	2	2	2	2	2
Sociala förhållanden och personal	2	2	2	2	2
Mänskliga rättigheter	2	2	2	2	2
Bekämpning av korruption och mutor	2	2	2	2	2 (0)
Summerad poäng:	40 poäng och 38 poäng				

Tabell 5.6 – Kodschemat, räkenskapsår 2016 Boliden. Källa: (se referenslista Boliden, 2017a och, 2017b och Boliden 2020a och 2020b)

Som framgår av kodschemat tilldelades Boliden maximal poäng för 2016, och 38 poäng för 2019. De hållbarhetsområden som tidigare redovisats i textform från de andra företagen kommer även presenteras nedan utifrån Bolidens rapportering, för att påvisa skillnaderna.

Risker och hantering av risker, avseende miljö, samt sociala förhållanden och personal 2 poäng:

Boliden 2016 och 2019: Olika former av risker kopplade till miljöpåverkan samt hälsa och säkerhet beskrivs omfattande med tillhörande riskhanteringsarbete (Boliden, 2017b, s. 54). Liknande omfattande information redovisas även för 2019 (Boliden, 2020a, s. 56).

Resultat av policy, avseende korruption och mutor 2 poäng:

Boliden 2016 och 2019: Deras antikorrupsionspolicy ingår i deras uppförandekod så att medarbetare och affärspartners lättare kan följa de riktlinjer som företaget har satt upp inom detta område (Boliden, 2017a, s. 40). Samma anpassning gäller 2019 (Boliden, 2020b, s. 11).

Resultatindikator, avseende mänskliga rättigheter 2 poäng:

Boliden 2016 och 2019: Företaget redovisar bland annat deras resultat kring jämställdhet angående andelen kvinnor på deras arbetsplats, och att de strävar efter att bli mer jämställda i framtiden (Boliden, 2017b, s. 8). Samma indikator redogörs för 2019 där det framgår att jämställdheten har ökat (Boliden, 2020a, s. 7).

Resultatindikator, avseende korruption och mutor 2 poäng:

Boliden 2016 och 2019: Boliden beskriver att det finns inga fall kopplade till korruption som inrapporterats under det året (Boliden, 2017a, s. 41). Företaget redogör 2019 ingen resultatindikator inom det givna området, förklarar endast att deras inställning är nolltolerans mot korruption, men ingen indikator likt 2016 redogörs (Boliden, 2020a, s. 38).

Risker och hantering av risker, avseende korruption och mutor 2 poäng:

Boliden 2016 och 2019: Företaget förklarar omfattande att för att undvika risker inom affärsetik bland deras affärspartners har utbildningar inom affärsetik utförts för att hantera dessa (Boliden, 2017a, s. 40 och 2017b, s. 50). Förtroendeskadliga risker inom affärsetik och hantering av dessa beskrivs omfattande (Boliden, 2020a, s. 59).

5.3 Sammanställning av analys

Den genomförda empiriska analysen visar att Hi3G genomgår den största förändringen, där de går från 24 poäng till 38 poäng mellan åren. Eltel visar i stort sett ingen förändring, år 2016 tilldelades de 34 poäng och 2019 fick de 33 poäng utifrån den genomförda analysen. LKABs rapporter innehöll omfattande information inom alla hållbarhetsområden och tilldelades 40 poäng för båda åren. Boliden redovisade också omfattande för båda åren, 38 poäng för 2019 respektive 40 poäng år 2016. Sammantaget har det skett en positiv förändring inom Hi3Gs hållbarhetsredovisning och de andra tre företagen ligger i stort sett på samma nivå för båda åren. Det huvudsakliga konstaterandet utifrån analysen är att företagen inom gruvindustrin redovisar mer omfattande än företagen inom telekommunikationsbranschen. Gällande just miljöområdet tilldelas LKAB och Boliden maximal poäng inom dessa områden för båda åren, medan det för Hi3G år 2016 och Eltel år 2019 förekommer vissa brister inom dessa områden.

5.4 Teorikoppling

Enligt VDT finns ska det finnas ett positivt samband mellan företags hållbarhetsprestation i förhållande till deras redovisning rörande hållbarhetsfrågor (Dye, 1985, Verrecchia, 1983 och Clarksson et al., 2008). Denna studie indikerar på att sambandet inte stämmer överens med studiens analyserade företag. I LKABs och Bolidens hållbarhetsrapporter framgår det att de medför enorma mängder utsläpp till miljön, medan Eltel och Hi3G beskriver att de medför en minimal miljöpåverkan då de verkar inom en icke-miljökänslig bransch. Appliceringen av teorin i denna studie indikerar att branscher är avgörande för hur omfattande företag redovisar, och inte att de företag som redovisar mest omfattande, också är de som presterar bäst inom hållbarhetsfrågor. Frostensson och Helin (2018, s. 18) förklarar detta utifrån att miljö-känsliga branscher som gruvindustrin, ofta är påpassade av olika aktörer som granskar deras verksamhet och genom att hållbarhetsredovisa kommunicerar de med sina intressenter hur de arbetar för att hantera dessa frågor. Dessa yttre påtryckningar pekar på att branschmässiga skillnader kan ta sig i uttryck potentiellt även i andra EU-länder, även i länder som ligger över EU-genomsnittet gällande de hållbarhetsindikatorer som ingår i EU:s hållbarhetsstrategi (SCB, 2012).

5.5 Resultat

Studien har utgått från följande övergripande frågeställning:

- Hur har jämförbarheten mellan företagens hållbarhetsrapporter förändrats efter implementeringen av direktivet 2014/95/EU?

Den empiriska analysen visade att Hi3G förbättrade sin hållbarhetsrapport 2019 inom flera områden, framförallt inom området ”bekämpning av korruption och mutor”, där de för 2016 fick två poäng och för 2019 åtta poäng. Sammanlagt tilldelades de en förbättring om 14 poäng. Gällande Eltel var deras förändring avseende informationens omfattning svagt negativ, då de minskade med en poäng. Boliden minskade också svagt med totalt två poäng, och LKAB var de som presenterade mest omfattande information eftersom de tilldelades 40 poäng för båda åren.

Utifrån ett helhetsperspektiv med båda åren i beaktning för respektive bransch, kan resultatet förklaras utifrån att gruvföretagen arbetar utefter ramverket GRI och att de därmed redogjorde omfattande för i stort sett båda åren. Det vill säga som tidigare nämnt, finns det flera likheter mellan GRI-riktlinjerna och riktlinjerna som direktivet och således den svenska lagstiftningen reglerar (Regeringskansliet, 2007, s. 3-4 och Dir. 2014/95/EU, s. 4-5). Skillnaden blir extra tydlig i denna studie där företagen inom telekommunikation snarare använder sig av olika standarder, principer och ledningssystem för de olika åren, snarare än tillämpning av ramverk. Resultatet av denna skiljaktighet mellan branscherna kan förstås utifrån att telekommunikationsföretagen presterar inte på samma höga nivå för de båda räkenskapsåren som gruvföretagen gjorde. Federation of European Accountants FEE (2016, s. 7-8) menar att skillnader bland ramverkens utformning i relation med att företag tillåts välja mellan vilket ramverk de ska rapportera mot, är teoretiskt motstridigt för att uppnå förbättrad jämförbarhet. Denna motstridighet kan såväl ses som ett resultat av denna studiens analys, där det framgår att gruvföretagen som tillämpat GRI-ramverket ligger sammantaget på en högre nivå i jämförelse med företagen som inte tillämpar ett ramverk av de som FEE föreslår är vedertagna.

6. Slutsatser

Denna uppsatsens syfte var att undersöka effekten av direktivets påverkan för jämförbarhet. För att möjliggöra denna typ av undersökning valdes ett mindre antal företag som omfattas av direktivet tillhörande gruvindustrin och telekommunikationsbranschen, för att öka förståelsen kring deras tolkning av lagkravets regleringar. Direktivet reglerar för vilket innehåll som större företag minst ska ge upplysningar om i deras hållbarhetsredovisning, och baserat på det innehåll som direktivet reglerar utformades studiens kodschema för att kunna kategorisera innehållet. Tillhörande kodschemat konstruerades också kodningsmanualen som möjliggjorde till att bedöma materialet utifrån jämförbarhet, med hjälp av teorin voluntary disclosure theory. Jämförbarhetens förändring baserades alltså på informationens innehållsliga omfattning, där fyra olika företags hållbarhetsrapporter jämfördes med varandra för år 2016 och 2019, för att urskilja likheter och skillnader rapporterna emellan.

Det har genomförts tidigare studier på forskningsområdet kring EU-direktivet 2014/95/EU. Bland annat undersökte Aureli et al. (2019) hur införlivandet av direktivets lagstiftning i olika EU-länder skiljde sig åt som en effekt av att direktivet är flexibilitet gällande införlivningsprocessen av lagkravet. Det som skiljer denna studie från tidigare forskning är att det explicita har varit att undersöka hur jämförbarheten har förändrats efter direktivet implementerades 2017. Direktivets målsättning var att förbättra informationens jämförbarhet (Dir. 2014/95/EU, s. 4), där resultatet från denna studien visar att Hi3G har förbättrat sin informationsomfattning i deras hållbarhetsrapport. Boliden och LKAB tilldelades maximal poäng för 2016 och därmed kunde inga förbättringar ske, istället tappade Boliden två poäng till år 2019, vilket anses som en svag minskning utifrån den sammanvägda analysen. Eltel tappade en poäng vid jämförelse av rapporterna 2016 och 2019. Däremot ligger Eltel i förhållande till LKAB och Boliden på en lägre nivå för båda åren gällande omfattningen på deras redovisade information utifrån direktivets riktlinjer.

Förslag till vidare forskning inom området för direktivets effekt på jämförbarhet, är att använda samma tillvägagångssätt likt denna studie, men också inkludera fler branscher och

företag från andra länder för att undersöka hur jämförbarheten har förändrats inom dessa och hur det kan förstås som en effekt av EU-direktivets påverkan.

Referenslista

Ahmed, Kamran & Courtis, John K (1999) "Associations between corporate characteristics and disclosure levels in annual reports: a meta-analysis." *British Accounting Review*, Vol. 31, 35-61, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1006/bare.1998.0082>

Alvesson, Mats & Sköldböck, Kaj (2017) *Tolkning och reflektion: Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Alwert, Kay., Bornemann, Manfred & Will, Markus (2009) "Does intellectual capital reporting matter to financial analysts?" *Journal of Intellectual Capital*, 10(3), 354-368. doi:10.1108/14691930910977789

Arvidsson, Susanne (2011) "Disclosure of non-financial information in the annual report". *Journal of Intellectual Capital*, 12(2), 277-300. doi:10.1108/14691931111123421

Arvidsson, Susanne, Beusch, Peter, Hartman, Berit, Jonäll, Kristina, Sabelfeld & Skoog, Matti (2018) *Redovisning för hållbarhet*. 1 uppl. Stockholm: Sanoma utbildning.

Aureli, Selena., Magnaghi, Elisabetta & Salvatori, Federica (2019) "The role of existing regulation and discretion in harmonising non-financial disclosure." *Accounting in Europe*, 16(3), 290-312. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/17449480.2019.1637529>

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (2018) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Bjereld, Bo, Demker, Marie & Hinnfors, Jonas (2018) *Varför vetenskap?* 4 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Bolagsverket (2018) *Offentliga uppgifter*. Hämtad 2020-12-22, från <https://bolagsverket.se/om/oss/verksamhet/offentliga/uppgifter-1.2265>

Bolagsverket (2019) *Privat eller publikt aktiebolag?* Hämtad 2020-12-25, från <https://bolagsverket.se/ff/foretagsformer/aktiebolag/starta/publikt-1.3235>

Boliden (2017a) *GRI Report 2016*. Tillgänglig: <https://vp217.alertir.com/afw/files/press/boliden/201703080018-2.pdf>

Boliden (2017b) *Årsredovisning 2016*. Tillgänglig: <https://vp217.alertir.com/afw/files/press/boliden/201703080018-1.pdf>

Boliden (2020a) *Bolidens Års- och hållbarhetsredovisning 2019*. Tillgänglig: <https://vp217.alertir.com/afw/files/press/boliden/202003107219-1.pdf>

Boliden (2020b) *Hållbarhetsindex 2019*. Tillgänglig: <https://vp217.alertir.com/afw/files/press/boliden/202003107219-2.pdf>

Brown Szejnwald, Halina., De Jong, Martin & Levy L, David (2009) "Building institutions based on information disclosure: lessons from GRI's sustainability reporting." *Journal of cleaner production*, 17(6), 571-580, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.jclepro.2008.12.009>

Cheung, Esther., Evans, Elaine & Wright, Sue (2010) "An historical review of quality in financial reporting in Australia." *Pacific Accounting Review*, 22(2), 147-169. ISSN: 0114-0582

Clarkson, Peter M., Li, Yue., Richardsson, Gordon D & Vasvari, Florin P. (2008) "Revisiting the relation between environmental disclosure: An empirical analysis." *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 33, 303-327, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.aos.2007.05.003>

CSR Europe och GRI (2017) *Member State Implementation of Directive 2014/95/EU*. Accountancy Europe. Tillgänglig: <https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/NFR-Publication-3-May-revision.pdf>

Deegan, Craig (2017) "Twenty five years of social and environmental accounting research within critical perspectives of accounting: Hits, misses and ways forward." *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 43, 65-87, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.cpa.2016.06.005>

Dubois, Anna & Gadde, Lars-Erik (2002) "Systematic combining: an abductive approach to case research." *Journal of Business Research*, 55(7), 553-560, [https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/S0148-2963\(00\)00195-8](https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/S0148-2963(00)00195-8)

Dumay, John., Bernardi, Cristiana., Guthrie, James., & La Torre, Matteo (2017) “Barriers to implementing the international integrated reporting framework.” *Meditari Accountancy Research*, 25(4), 460-480. ISSN: 2049-372X

Dye, Ronald A. (1985) “Disclosure of Nonproprietary Information.” *Journal of Accounting Research*, 23(1), 123–145, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.2307/2490910>

Eccles, Robert., Krzus, Michael., Rogers, Jean., & Serafeim, George (2012) “The need for sector-specific materiality and sustainability reporting standards”. *Journal of Applied Corporate Finance*, 24(2), 65-71, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/j.1745-6622.2012.00380.x>

Eltel (2017) *Eltel Hållbarhetsrapport 2016*. Tillgänglig:
<https://www.eltelgroup.com/sv/eltel-hallbarhetsrapport-2016/>

Eltel (2020) *Eltel Hållbarhetsrapport 2019*. Tillgänglig:
<https://www.eltelgroup.com/sv/eltel-hallbarhetsrapport-2019/>

Europaparlamentets och rådets Direktiv 2014/95/EU om ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy.

Europeiska unionen (2020) *Förordningar, direktiv och andra rättsakter*. Hämtad 2020-11-16, från:

https://europa.eu/european-union/law/legal-acts_sv

Esaiasson, Peter., Gilljam, Mikael., Oscarsson, Henrik., Towns, Ann & Wängnerud, Lena (2017) *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5 uppl. Stockholm: Norstedts Juridik.

Federation of European Accountants (2016) *EU Directive on disclosure of non-financial and diversity information: Achieving Good Quality and Consistent Reporting*. Tillgänglig:

https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/FEE_position_paper_EU_NFI_Directive_final.pdf

Frostensson, Maguns & Helin, Sven (2018) *Hållbarhetsredovisning Grunder, praktik och funktion*. 3 uppl. Stockholm: Liber.

Globala målen (2017) *Sverige och Agenda 2030, rapport till FN:s politiska högnivåforum 2017 om hållbar utveckling*. Tillgänglig:

<https://www.sida.se/contentassets/683aa5b093f44381b1af61dedc9c3397/sverige-och-agenda-2030--rapport-till-fns-politiska-hognivaforum-2017-om-hallbar-utveckling.pdf>

Grahoval, Marina (2016) *Hållbarhetsredovisningens innehåll Vad har en inverkan på hur hållbarhetsredovisningens innehåll upprättas?* (Doktorsavhandling, Företagsekonomiska institutionen). Göteborg: Göteborgs universitet. Tillgänglig:

<https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/46719>

Guthrie, James & Abeysekera, Indra (2006) "Content analysis of social, environmental reporting: what is new?". *Journal of Human Resource Costing & Accounting*, 10(2), 114-126. ISSN: 1401-338X

Haller, Axel., Link, Michael. & Groß, Tobias (2017) "The Term "non-financial information" - a semantic analysis of a key feature of current and future corporate reporting." *Accounting in Europe*, 14(3), 407-429, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/17449480.2017.1374548>

Hi3G Access AB (2017) *Hi3G Access AB Hållbarhetsrapport 2015-2016*. Tillgänglig: https://www.tre.se/Global/2016/varfor%203/om3/hallbarhet/Hallbarhetsrapport%202015-2016_3Sverige.pdf

Hi3G Access AB (2020) *Hi3G Access AB Hållbarhetsrapport 2019*. Tillgänglig: https://assets.tre.se/tjanstevillkor/ovrigt/hallbarhetsrapport_2019_final.pdf

Hsu, Chia-Wei., Lee, When-Hao. & Chao, Wei-Chung (2013) "Materiality analysis model in sustainability reporting: a case study at Lite-On Technology Corporation." *Journal of cleaner production*, Vol. 57, 142-151, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.jclepro.2013.05.040>

Hummel, Katrin & Schlick, Christian (2016) "The relationship between sustainability performance and sustainability disclosure – Reconciling voluntary disclosure theory and legitimacy theory." *Journal of accounting and public policy*, 35(5), 455-476, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.jaccpubpol.2016.06.001>

Hällgren Graneheim, Ulla & Lundman, Berit (2004) "Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness." *Nurse education today*, 24(2), 105-112, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.nedt.2003.10.001>

Justesen, Lise & Mik-Meyer, Nanna (2011) *Kvalitativa metoder: Från vetenskapsteori till praktik*. 1 uppl. Lund: Studentlitteratur

KOM(2017) 215, Riktlinjer för icke-finansiell information – *metod för rapportering av icke-finansiell information*. Tillgänglig: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN)

Kuznetsov, Andrei., Kuznetsova, Olga. & Warren, Richard (2009) "CSR and the legitimacy of business in transition economies: The case of Russia." *Scandinavian Journal of Management*, 25(1), 37-45, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.scaman.2008.11.008>

Larsson, Lars-Olle & Ljungdahl, Fredrik (2008) *License to operate: CSR och hållbarhetsredovisning i praktiken*. 1 uppl. Stockholm: Ekerlids.

LKAB (2017a) *2016 GRI-appendix tillhörande års- och hållbarhetsredovisning*. Tillgänglig: https://www.lkab.com/sv/SysSiteAssets/documents/finansiell-information/arsredovisning/2016_lkab_gri-appendix.pdf

LKAB (2017b) *2016 Års- och hållbarhetsredovisning*. Tillgänglig: https://www.lkab.com/sv/SysSiteAssets/documents/finansiell-information/arsredovisning/2016_lkab_ars_och_hallbarhetsredovisning.pdf

LKAB (2020) *Års- och hållbarhetsredovisning 2019*. Tillgänglig:

https://www.lkab.com/sv/SysSiteAssets/documents/finansiell-information/arsredovisning/2019_lkab_ars_och_hallbarhetsredovisning.pdf

Lundberg, Fredrik (2020) ”De släppte ut mest koldioxid 2019”. *Sveriges Natur*, 2020-04-07.

Tillgänglig:

<https://www.sverigesnatur.org/aktuellt/de-slappte-ut-mest-koldioxid-2019/>

Naturvårdsverket (2018) *Utsläpp av växthusgaser från industrin*. Hämtad 2020-12-03, från

<https://naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/vaxthusgaser-utslapp-fran-industrin/>

Regeringen (2020) *Parisavtalet*. Hämtad 2020-12-03, från

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/parisavtalet/>

Regeringskansliet (2007) *Riktlinjer för extern rapportering för företag med statligt ägande*.

Hämtad 2020-12-16, från

<https://www.regeringen.se/49bb56/contentassets/c8839780f4d142b8a60d01af80588f75/riktlinjer-for-extern-rapportering-for-foretag-med-statligt-agande>

SFS 1995:1554. *Årsredovisningslag*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Statistiska centralbyrån (2012) *Utvärdering av Sveriges status med EU:s*

hållbarhetsindikatorer. Hämtad 2020-12-06, från

https://www.scb.se/contentassets/4078cb3cca12462eb7dbd700a8ee3ad6/mi1303_2012a01_br_mift1202.pdf

Stockenstrand, Anna-Karin (2019) *Redovisningens roll i den finansiella regleringen*. Centrum för forskning om ekonomiska relationer. Tillgänglig:

<https://www.miun.se/siteassets/forskning/center-och-institut/cer/cer-publikationer/kortrapporter/2019-6-final-stockenstrand.pdf>

Székely, Francisco. & Knirsch, Marianna (2005) “Responsible Leadership and Corporate Social Responsibility: Metrics for Sustainable Performance.” *European Management Journal*, 23(6), 628-647, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.emj.2005.10.009>

Thorell, Per. & Whittington, Geoffrey (1994) “The harmonization of accounting within the EU – problems, perspectives and strategies.” *European Accounting Review*, 3(2), 215-240, <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/09638189400000019>

Vartanian, Thomas P. (2011) “Advantages, disadvantages, feasibility, and appropriateness of using secondary data.” *Oxford Scholarship Online*.
doi:10.1093/acprof:oso/9780195388817.003.0003

Verrecchia, Robert E. (1983) “Discretionary disclosure.” *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 5, 179-194, [https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/0165-4101\(83\)90011-3](https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/0165-4101(83)90011-3)

Bilagor

Bilaga 1: Begreppslista

CSR – Corporate Social Responsibility

Direktivet – Direktiv 2014/95/EU

EU – Europeiska unionen

GRI – Global Reporting Initiative

TBL – Tripple Bottom Line

VDT – Voluntary disclosure theory